

Література

1. Клепікова О. А. Дослідження динаміки розвитку страхового ринку України як складової світового ринку страхових послуг / О. А. Клепікова // Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2010. Т. 15. Вип. 20. С. 101-111.
2. Підсумки діяльності страхових компаній за 2019 рік. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_2019.pdf
3. Onyshchenko S., Maslii O., Maksymenko A. Financial security hazards of Ukraine: identification and systematization. *Economics & Regions*. 2019. №2 (73). P. 72-80.
4. Пурій Г. М. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2018. Вип.10. Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/60.pdf
5. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles. Atlantis Press, Paris, France, 2019. С. 156–160.

УДК 368.1

*Маслій Олександра Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент,
Белкіна Марія Олександрівна,
студентка*

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ТЕНДЕНЦІЇ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ПАНДЕМІЇ

Національні економіки всіх країн світу на сьогодні функціонують в умовах епідемічної небезпеки, зумовленої принципово новим глобальним викликом – пандемією COVID-19. Введення карантинних обмежень, особливо таких жорстких, як, наприклад, в США, Італії, Франції, Німеччині та Індії, означало «замороження» більшості сфер і застій економіки в цілому. До глобальних наслідків пандемії можна віднести: падіння цін на нафту; різкі зміни курсу валют; банкрутство провідних компаній; ріст державних боргів; скасування будь-якого транспортного сполучення між країнами світу.

На національному рівні дестимулюючий вплив на фінансові ринки, туристичний сектор, порушення ланцюгів постачання товарів і послуг – це далеко не повний перелік загроз в умовах пандемії. Запровадження карантинних обмежень відобразилося на всіх сферах діяльності – суб'єкти підприємництва змушені або скорочувати штати працівників задля збереження платоспроможності, або припиняти свою діяльність. Внаслідок цього за даними Державної служби статистики у березні 2020 року рівень безробіття в Україні зріс на 22% у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року [1]. Не минули зміни і страхову сферу. На страховому ринку України протягом 2016-2018 рр. спостерігалася позитивна тенденція за ключовими показниками його розвитку. Проте в зв'язку з пандемією за прогнозами НБУ кількість страхових компаній на українському ринку з наявних 225 може суттєво скоротитися, оскільки не всі компанії в умовах карантину змогли виконати нормативи регулятора й організувати якісну роботу шляхом впровадження якісних онлайн сервісів, що в умовах пандемії є необхідною умовою для повноцінної діяльності. Ті страхові компанії, які гнучко підлаштовуються

під клієнта, для прикладу, надаючи можливість оформити поліс онлайн без візитів у представництва, мають конкурентні переваги на страховому ринку.

Вплив пандемії відобразився на структурі страхового ринку, наприклад, показники його найбільш динамічного докризового сегменту – страхування медичних витрат – суттєво погіршилися через карантинні обмеження та зменшення кількості українців, що виїжджають за кордон, зокрема в туристичних цілях і трудових мігрантів. Також майже зник такий драйвер медичного страхування, як включення додаткового медичного страхування в соціальні пакети, що стрімко розвивалося до 2020 року з метою утримання цінних співробітників великим бізнесом і в першу чергу ліквідовувалося, враховуючи поточні економічні проблеми.

Також зменшилася кількість укладених договорів зі страхування домашнього майна через скорочення потреби в ньому в зв'язку з перебуванням людей переважно вдома, а також зі страхування цивільної авіації внаслідок скорочення авіаперевезень.

Натомість епідемічна небезпека зумовила розвиток таких сегментів, як страхування життя від «смерті з будь-якої причини» та страхування здоров'я «від коронавірусу» через зростання побоювань населення за своє здоров'я в умовах економічної нестабільності, так як покупка поліса коштує відносно недорого, але дозволяє отримувати якісну медичну допомогу, що особливо актуально в поточних умовах.

Незмінним залишилося те, що найбільший попит в умовах сьогодення, як і до початку пандемії, є на обов'язкові види страхування. Наприклад, обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та оформлення поліса КАСКО у випадку кредиту для купівлі авто.

Якщо аналізувати показники страхування в туристичній галузі, то по туристичних полісах спостерігалось падіння в першому півріччі 2020 року, але, як тільки відновилося можливість подорожувати, до них знову відновився інтерес, але обов'язково з покриттям ризику COVID-19. В цілому в умовах пандемії стала помітною тенденція до спаду показників за страховими продуктами, які були пов'язані з туризмом, та більший попит на страхові продукти обов'язкового страхування.

Разом із цим специфіка впливу пандемії саме на страховий ринок проявляється у стимулюванні окремих його секторів та виникнення нових страхових продуктів. Так, у рамках антикризових заходів що стосуються страхового ринку Постановою Кабміну №480 від 12 червня 2020 року [3] було введено в дію новий продукт «Страхування подорожуючих іноземців по території України на випадок інфікування COVID-19» й передбачено, що для в'їзду на територію України всім іноземцям необхідно мати відповідне страхування. За цим полісом страховики в залежності від обраної програми страхування можуть в разі настання страхового випадку профінансувати такі послуги: амбулаторно-поліклінічна допомога: консультації спеціалістів, послуги медичного персоналу; медикаментозне забезпечення при амбулаторно-поліклінічній допомозі; невідкладна стаціонарна допомога; телемедична консультація – не більше однієї у період обсервації.

У випадку зі страхуванням подорожуючих за кордон українців, було розширено покриття вже існуючого договору страхування подорожуючих за кордон і з 24 липня 2020 року в дані полісу включено покриття додаткового страхового ризику – COVID-19. У межах встановленого ліміту згідно з умовами договору подорожуючим оплачуються: діагностика (при наявності підозри на COVID-19) і лікування COVID-19, а також у крайньому випадку – медична евакуація та репатріація тіла (праху) [4].

Згідно з прийнятими змінами в закон «Про захист населення від інфекційних хвороб» [5] щодо виплати страхових компенсацій медичним працівникам у разі отримання ними групи інвалідності або смерті внаслідок COVID-19 державою

передбачені страхові виплати на випадок інвалідизації чи смерті внаслідок коронавірусної хвороби медичних працівників, проте деякі українські лікарні ще на початку епідемії до ухвалення цього закону почали страхувати своїх працівників не тільки від смерті, але й від самої хвороби.

Загалом можна стверджувати, що пандемія COVID-19 досить суттєво вплинула на страхову сферу та змусила страховиків підлаштовуватись під сучасні умови ведення своєї діяльності, що вдалося досить непогано. На нашу думку, такі нововведення як страхування на випадок інфікування коронавірусом збережуться й надалі та будуть драйвером страхового ринку в умовах пандемії.

Література

1. Зайнятість та безробіття населення. Державна служба статистики України. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2020/06/77.pdf>

2. Маслій О.А. Небезпека пандемії COVID-19 економічній безпеці бізнесу в Україні / О.А. Маслій, Б.М. Іванюк // The XIII International scientific and practical conference «Perspectives of world science and education» (September 9-11, 2020). – CPN Publishing Group, Osaka, Japan, 2020. – С. 195-199.

3. Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України. Постанова Кабінету Міністрів України № 480 від 12 червня 2020 р. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2020-%D0%BF#Text>

4. Авто, майно, життя: що страхують українці і як вплинув карантин. Режим доступу до ресурсу: <https://economics.segodaya.ua/ua/economics/enews/chashche-vsego-ukraincy-strahuyut-avto-a-rezhe-zhizn-kak-izmenilas-situaciya-posle-vvedeniya-karantina-1426504.html>.

5. Про внесення змін до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). Закон України № 555-IX від 13 квітня 2020 р. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-20#Text>

УДК 336.27

Чубарь Оксана Геннадіївна,

*доцент кафедри фінансів і банківської справи, кандидат економічних наук, доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

БОРГОВІ ЦІННІ ПАПЕРИ В СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

У сучасній національній практиці емісії державних цінних паперів передбачено випуск державних облігацій, які поділяються на облігації внутрішніх державних позик України (ОВДП), облігації зовнішніх державних позик України (ОЗДП), а також казначейські зобов'язання та цільові облігації внутрішніх державних позик України. Щодо перших двох видів боргових зобов'язань держави, то вони виконують важливу функцію при формуванні державного боргу країни, слугуючи дієвим фінансовим інструментом залучення коштів для фінансування бюджетного дефіциту.

Як свідчать аналітико-статистичні дані Міністерства фінансів України (табл.), державний борг України за представлений період сформований більш як наполовину за рахунок зовнішнього боргу, частка якого складала 61,9 % наприкінці 2015 р., дещо знизилась у 2019 р. до 52,9% і знову зросла до 58% станом на кінець серпня 2020 р.